

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni

w zakresie kwalifikacji

ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni

wyodrębnionej w zawodzie

314203 technik hodowca koni

Branża: rolno-hodowlana ROL

Autorzy:

mgr inż. Piotr Osmański
mgr Robert Fleischer

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) dr hab. inż. Ewa Jastrzębska, prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) mgr Agata Bączkowska

Ekspert:

mgr inż. Karolina Koszela

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ):

DGA S.A. (Partner Wiodący) z Gminą Miastem Toruń (Partner) reprezentowaną przez Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli z Torunia przy współpracy z Zielone Ranczo. Anna Nowak - Nauka Jazdy Konnej podmiotem otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni.....	4
1. Wprowadzenie.....	4
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	11
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	27
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	35
3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych.....	36
4. Programy poszczególnych zajęć.....	37
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Chów i hodowla koni.....	37
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu	37
4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu	37
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	38
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia	40
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	43
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie chowu i hodowli koni.....	45
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	45
4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu	46
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	48
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	54
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	59
5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych	62
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych.....	64
6.1. Wykaz literatury	64
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	65
7. Sposób i forma zaliczenia kursu.....	67
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć.....	68

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni

1. Wprowadzenie

Charakterystyka programu

Kurs umiejętności zawodowych (dalej KUZ) jest jedną z pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego. Program nauczania kursu umiejętności zawodowych (KUZ) – zgodnie z art. 4 pkt. 35a ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.) uwzględnia:

a) podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z jednostek efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo b) efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony w formie:

- 1) dziennej – odbywa się przez 5 lub 6 dni w tygodniu;

2) stacjonarnej – odbywa się przez 3 lub 4 dni w tygodniu;

3) zaocznej – odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określa prawo. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie. Takie rozstrzygnięcie umożliwia stopniowe osiąganie efektów kształcenia realizowanych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych, przy czym gwarantuje się możliwości zaliczenia efektów tego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Nowy model kształcenia zawodowego wychodzi naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Umożliwia on również zwiększenie mobilności zawodowej osób dorosłych oraz szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy i gospodarki.

Kształcenie na kursie umiejętności zawodowych może być realizowany w formie stacjonarnej lub zaocznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (online). Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są zobowiązane zorganizować szkolenie dla uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się z wykorzystaniem tych metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik. Zajęcia praktyczne i laboratoryjne realizowane w ramach kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

1. dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
2. materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;

3. bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;

4. bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół prowadzących zajęcia i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego, rodziców) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni wyodrębnionej w zawodzie technik hodowca koni przeznaczony jest dla osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Osoby, które nie ukończyły 18 lat, podlegają obowiązkowi nauki, który spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej, albo przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Na kurs przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację i/lub orzeczenia lekarskie w zakresie kwalifikacji, dla której podstawa programowa przewiduje uzyskania konkretnych umiejętności i/lub orzeczenie psychologiczne.

Struktura programu kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni

Program kursu ma strukturę przedmiotową/spiralną. Struktura treści ułożona jest w kursie tak, aby była bardzo przydatna w procesie utrwalania wiedzy i kształtowania trwałych umiejętności i kompetencji. Ma to znaczenie w przypadku podjęcia innych kursów umiejętności zawodowych lub kursu kwalifikacji zawodowych wyłonionych dla zawodu technik hodowca koni. Pozwala ona kształcącym wzbogacać zakres informacji, pogłębiać treści i nabywać coraz bardziej skomplikowane umiejętności. Umożliwia również prowadzącemu zajęcia nawiązywanie do wcześniej omawianych tematów, dzięki czemu utrwalane są wiadomości i umiejętności poznane w początkowym etapie kształcenia. Ponadto taki układ treści nauczania sprzyja bardziej skutecznemu przygotowaniu uczącego się do wykonywania zadań zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Treści są realizowane w postaci kształcenia teoretycznego i praktycznego. Zaleca się realizację zajęć teoretycznych przed praktycznymi.

Kurs umiejętności zawodowych (KUZ) może rozpocząć się w dowolnym momencie danego semestru. Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu ustala organizator kursu dostosowując go do potrzeb i możliwości uczestników KUZ.

Dla zawodu technik hodowca koni 314203 przypisano poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej. Dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie: ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni określono poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 240 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu technik hodowca koni.

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni może być realizowany w formie:

- **dziennej** – nauka odbywa się przez: 5 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (2 miesiące) lub 6 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (1,7 miesiąca)
- **stacjonarnej** (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (3,33 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 240 godz.)
- **zaocznej**: nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie (minimum 65% z 240 godzin = 156 godzin).

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni został opracowany do realizacji w formie:

- **stacjonarnej** (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (3,33 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 240 godz.)

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego (60 godz.) oraz praktycznego (180 godz.).

Kurs umiejętności zawodowych ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych.

Uczestnik/słuchacz, który otrzyma zaświadczenie o ukończeniu wszystkich kursów umiejętności zawodowych (KUZ) może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni po zdaniu egzaminu zawodowego, części teoretycznej i części praktycznej. Uczestnik może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie technik hodowca koni po potwierdzeniu kwalifikacji: ROL.01. Jeździectwo i trening koni lub ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni oraz uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego.

Informacja o Kursach Umiejętności Zawodowych (KUZ) w Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (KKZ)

Program kursu kształcenia zawodowego oferuje uczestnikom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. W ramach kursu umiejętności zawodowych w kwalifikacyjnym kursie zawodowym ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni wyodrębnione zostały:

ROL.06.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

ROL.06.2. Podstawy chowu i hodowli koni

ROL.06.3. Organizowanie produkcji w gospodarstwie rolnym

ROL.06.4. Dobieranie metod i środków ochrony roślin zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin

ROL.06.5. Obsługiwanie środków technicznych w rolnictwie

ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni

ROL.06.7. Żywnienie koni

ROL.06.8. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych oraz organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

ROL.06.9. Kompetencje personalne i społeczne

ROL.06.10. Organizacja pracy małych zespołów

Założenia programowe

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zadania wszystkich podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Opis branży

Branża rolno – hodowlana należy do jednych z najbardziej prężnie rozwijających się branż na rynku. Wprowadzenie na szeroką skalę mechanizacji znacząco ograniczyło wykorzystywanie koni roboczych jako żywej siły pociągowej w gospodarstwach rolnych. Konie są nadal potrzebne w tych gospodarstwach rolnych, gdzie ze względu na rodzaj podłoża czy ukształtowanie powierzchni nie mogą pracować maszyny. Wzrasta także zainteresowanie użytkowaniem koni w gospodarstwach ekologicznych i ogrodniczych, w agroturystyce jako atrakcja dla turystów oraz w pracach leśnych.

Chów, jak i hodowla koni przechodzą obecnie przeobrażenia. Stworzona możliwość swobodnego obrotu końmi między sektorem prywatnym a publicznym, spowodowała rozwój prywatnych ośrodków hodowli i użytkowania koni. Zwiększający się popyt na rekreację i turystykę jeździecką stwarza potrzebę zatrudniania osób potrafiących pracować z końmi, obsługujących i organizujących pracę w ośrodkach hodowli, rekreacji i turystyki konnej. Wzrosło użytkowanie wierzchowe koni, zarówno sportowe, jak i rekreacyjne (m. in. hipoterapia). Rozwój jeździectwa narzuca konieczność posiadania przez ośrodki jeździeckie koni rekreacyjnych, terapeutycznych i sportowych przygotowanych na odpowiednim poziomie, a w związku z tym jest potrzeba kształcenia osób w tym zawodzie, które będą potrafiły przygotowywać konie do tych zadań

Konie w sporcie, turystyce i rekreacji to, według znawców tematu, szansa dla rozwoju tych dziedzin na najbliższe lata, to również praca dla ludzi zajmujących się hodowlą i użytkowaniem koni.

Absolwenci kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodzie technik hodowca koni mogą prowadzić indywidualne gospodarstwo rolne, zajmujące się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni, a także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą. Ponadto mogą podjąć pracę w:

- przedsiębiorstwach specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni, w tym stadninach koni i stadach ogierów,

- ośrodkach rekreacji i turystyki konnej,
- szkołkach jeździeckich,
- związkach hodowców koni,
- instytucjach zajmujących się utrzymywaniem i użytkowaniem koni, takich jak tory wyścigów konnych, związki jeździeckie,
- wytwórniach pasz dla koni,
- w ośrodkach zajmujących się hipoterapią.

Zakres merytoryczny programu nauczania kursu umiejętności zawodowych obejmuje podstawę programową kształcenia w zawodzie.

Prawidłowa realizacja procesu kształcenia dla jednostki efektów uczenia się ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni wymaga prowadzenia części zajęć praktycznych w formie dydaktycznych wycieczek zawodowych oraz zajęć terenowych podczas których uczestnicy poznają innowacyjne rozwiązania techniczne i organizacyjne. Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z firmami i instytucjami wiodącymi w danym zawodzie. Nauka może odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, centrach kształcenia zawodowego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także w ośrodkach turystyki jeździeckiej i gospodarstwach rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Kurs umiejętności zawodowych ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni przygotowuje uczestników do wykonywania czynności związanych z określaniem wyposażenia stajni i budynków przystajennych, dobierania typów użytkowych i ras koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego, dokonywania pomiarów zoometrycznych koni, wykonywania czynności związanych z pielęgnacją koni i obsługą stajni, analizowania pracy hodowlanej, sporządzania kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni.

Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników, którzy posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe. Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni został tak skonstruowany, aby w oparciu o podstawę programową i uwzględniając aktualny stan wiedzy sprostać wymaganiom pracodawców oraz wyjść naprzeciw potrzebom rynku pracy w branży rolno-hodowlanej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni wymaga więc wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycieli, posiadających wieloletnie doświadczenie oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę z dziedziny rolno – hodowlanej dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni powinien posiadać wiedzę z zakresu:

- wykonywania czynności związanych z określaniem wyposażenia stajni i budynków przystajennych,
- dobierania typów użytkowych i ras koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego,
- dokonywania pomiarów zoometrycznych koni,
- wykonywania czynności związanych z pielęgnacją koni i obsługą stajni,

- analizowania pracy hodowlanej,
- sporządzania kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni
- aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej
- stosowania metod i technik rozwiązywania problemów
- wprowadzania rozwiązań technicznych i organizacyjnych wpływających na poprawę warunków i jakość pracy.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
A	B	C	D	E
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni				
1) dobiera systemy utrzymania dla różnych grup koni (ew) *	10	1) rozróżnia systemy utrzymania koni	x	
		2) przyporządkowuje system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt	x	
		3) wymienia rodzaje budynków stajennych	x	
		4) rozpoznaje rodzaje budynków stajennych	x	
		5) wymienia wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa	x	
2) określa wyposażenie stajni i budynków przystajennych (ep)	6	1) wymienia wyposażenie stajni dla koni		x
		2) wskazuje przeznaczenie urządzeń stajennych		x
		3) opisuje przeznaczenie urządzeń przystajennych		x
3) określa wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt (ew) *	6	1) wymienia wymagania zoohigieniczne powietrza w stajni	x	
		2) porównuje parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych z wymaganiami określonymi w przepisach prawa	x	
		3) opisuje wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu	x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
4) wykonuje pomiary w pomieszczeniach dla koni (ew)	8	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie		x
		2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie		x
		3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania		x
5) dobiera typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego (ew) *	15	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie	x	x
		2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie	x	x
		3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania	x	x
6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek) *	5	1) opisuje zmysły konia	x	
		2) charakteryzuje cechy koni wynikające z ich natury, przydatne do ich użytkowania	x	
		3) rozpoznaje mowę ciała konia	x	
		4) identyfikuje stany emocjonalne konia	x	
		5) opisuje sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy	x	x
		6) wymienia metody poskramiania koni	x	x
		7) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji	x	x
7) charakteryzuje narowy i nałogi koni (ek) *	2	1) rozpoznaje nałogi i narowy koni	x	
		2) opisuje sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi i narowy	x	
	12	1) definiuje rodzaje kondycji koni		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
8) ocenia kondycję i pokrój koni (ek)		2) rozpoznaje rodzaje kondycji koni		x
		3) interpretuje kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt		x
		4) wymienia elementy oceny pokroju koni ras hodowanych w Polsce		x
		5) interpretuje wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju		x
		6) wskazuje wady budowy ciała konia		x
		7) identyfikuje wady postawy		x
		8) rozpoznaje wady ruchu konia		x
9) stosuje pojęcia związane z identyfikacją koni (ew) *	15	1) rozróżnia maści koni	x	x
		2) rozpoznaje odmiany u koni	x	x
		3) rozpoznaje odznaki u koni	x	x
		4) wymienia metody znakowania koni	x	x
		5) rozpoznaje znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej	x	x
		6) wymienia metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni	x	x
10) dokonuje opisu identyfikacyjnego koni (ek)	10	1) odczytuje dane zawarte w paszporcie konia		x
		2) wypełnia diagram w karcie opisu konia		x
		3) wykonuje słowny opis identyfikacyjny konia		x
	5	1) wykonuje pomiar wysokości konia		x
		2) wykonuje pomiar obwodu klatki piersiowej konia		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
11) dokonuje pomiarów zoometrycznych koni (ek)		3) wykonuje pomiar obwodu nadpęcia konia		x
		4) dobiera narzędzia do pomiarów zoometrycznych		x
		5) wykonuje inne dodatkowe pomiary zoometryczne i określa wskaźniki budowy konia		x
12) stosuje zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni (ew) *	12	1) wymienia rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni	x	
		2) wymienia choroby koni wymagające szczepień	x	x
		3) opracowuje terminarz szczepień i odrobaczania koni		x
		4) planuje zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach		x
		5) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej	x	
13) wykonuje czynności związane z pielęgnacją koni i obsługą stajni (ew)	6	1) przeprowadza czynności związane z codzienną pielęgnacją koni		x
		2) przeprowadza czynności związane z okresową pielęgnacją koni		x
		3) wykonuje codzienne czynności porządkowe w stajni		x
		4) opisuje czynności niezbędne do wykonania w budynkach stajennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam zwierząt		x
14) określa zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt (ew) *	14	1) opisuje budowę anatomiczną kopyta	x	
		2) opisuje mechanikę pracy kopyta	x	
		3) podkreśla ważność rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt	x	x
		4) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozcyszczania i kucia		x
		5) rozpoznaje rodzaje podków		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
		6) planuje terminarz zabiegów dotyczących kopyt		x
		7) uczestniczy w zabiegach przeprowadzanych przez kowala-podkuwacza		x
15) analizuje pracę hodowlaną (ek) *	18	1) opisuje etapy pracy hodowlanej	x	
		2) określa metody pracy hodowlanej	x	
		3) charakteryzuje próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK)	x	
		4) wyszukuje dane zawarte w księgach stadnych	x	x
		5) odczytuje rodowody koni	x	x
		6) opisuje zasady selekcji koni do hodowli	x	
		7) dobiera pary do rozrodu	x	x
16) stosuje pojęcia z zakresu użytkowania rozplodowego koni (ew) *	8	1) definiuje dojrzałość płciową i hodowlaną	x	
		2) opisuje budowę układu rozrodczego klaczy i ogiera	x	
		3) charakteryzuje fizjologię układu rozrodczego koni	x	
		4) opisuje użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera	x	
17) charakteryzuje i planuje rozród koni (ek)	11	1) rozpoznaje objawy rui u klaczy		x
		2) planuje stanówkę (krycie naturalne)		x
		3) przygotowuje klacz do krycia lub inseminacji		x
		4) określa zasady inseminacji klaczy		x
		5) opisuje metody diagnozy ciąży		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
		6) opisuje przebieg porodu		x
		7) opisuje zasady embriotransferu		x
18) wychowuje źrebięta (ek) *	14	1) wymienia czynności poporodowe u źrebiąt	x	x
		2) opisuje czynności pielęgnacyjne źrebiąt	x	x
		3) planuje wychów osieroconych źrebiąt	x	x
		4) opisuje czynności związane z oswajaniem źrebiąt z obecnością człowieka	x	x
		5) opisuje metody wychowu źrebiąt	x	x
		6) opisuje metody odsadzania źrebiąt od matki	x	x
19) wychowuje młode konie (ek) *	14	1) dokonuje podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku	x	x
		2) opisuje metody wychowu młodych koni	x	x
		3) wymienia niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników	x	x
20) sporządza dokumentację dotyczącą pracy hodowlanej (ek)	10	1) rozpoznaje dokumenty hodowlane		x
		2) wypełnia formularz zgłoszenia konia do rejestru		x
		3) wypełnia świadectwo pokrycia lub inseminacji klaczy		x
		4) wypełnia dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni		x
21) dokonuje pomiarów parametrów fizjologicznych koni (ek)	4	1) określa prawidłowe parametry fizjologiczne konia, mierzy temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia		x
		2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
22) rozpoznaje objawy chorób koni (ek)	14	1) rozpoznaje objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym oraz skóry		x
		2) rozpoznaje objawy chorób wirusowych i bakteryjnych		x
		3) wskazuje przyczyny chorób		x
		4) określa sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób		x
23) udziela koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach (ek)	15	1) dobiera i opisuje wyposażenie apteczki stajennej zgodnie z potrzebami		x
		2) rozpoznaje rodzaje ran u koni		x
		3) wykonuje opatrunki w przypadku urazów		x
		4) rozpoznaje stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii		x
		5) stosuje zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii		x
24) sporządza kalkulacje kosztów chowu i hodowli koni (ew)	8	1) oblicza dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia		x
		2) oblicza koszty wychowu żrebięcia i młodego konia		x
ROL.06.9. Kompetencje personalne i społeczne				
1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań		1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach		x
		2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy		x
2) planuje wykonanie zadania		1) szacuje czas i budżet zadania		x
		2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji		x
		3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie		x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
		4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań		x
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje		x
		2) ocenia różne opcje działania		x
		3) wyjaśnia znaczenie zmiany		x
4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem		x
		2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej		x
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie		x
		2) opisuje własne kompetencje		x
		3) wyznacza sobie cele rozwojowe		x
		4) planuje własny rozwój zawodowy		x
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej		x
		2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji		x
		3) stosuje aktywne metody słuchania		x
7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu		X
		2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu		X
		3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele		X
		1) dzieli się zadaniami		X

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Chów i hodowla koni	Prowadzenie chowu i hodowli koni
8) współpracuje w zespole		2) angażuje się w realizację przydzielonych zadań		x
		3) uwzględnia opinie innych		x
ROL.06.10. Organizacja pracy małych zespołów				
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		1) stosuje zasady współdziałania w zespole		x
		2) planuje działania zespołu		x
		3) określa czas realizacji zadania		x
		4) monitoruje pracę zespołu		x
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu		x
		2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		x
3) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy		1) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji	x	x
		2) wyjaśnia znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej		x
		3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy		x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	240		60	180

* efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
A	B	C	D	E	F
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	1) dobiera systemy utrzymania dla różnych grup koni (ew)	10	1) rozróżnia systemy utrzymania koni 2) przyporządkowuje system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt 3) wymienia rodzaje budynków stajennych 4) rozpoznaje rodzaje budynków stajennych 5) wymienia wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa	Chów i hodowla koni Prowadzenie chowu i hodowli koni	1 miesiąc
	2) określa wyposażenie stajni i budynków przystajennych (ep)	6	1) wymienia wyposażenie stajni dla koni 2) wskazuje przeznaczenie urządzeń stajennych 3) opisuje przeznaczenie urządzeń przystajennych		1 miesiąc
	3) określa wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt (ew)	6	1) wymienia wymagania zoohigieniczne powietrza w stajni 2) porównuje parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych z wymaganiami określonymi w przepisach prawa 3) opisuje wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu		1 miesiąc
	4) wykonuje pomiary w pomieszczeniach dla koni (ew)	8	1) wykonuje pomiary jakości powietrza w stajni 2) mierzy wielkość pomieszczeń w stajni 3) interpretuje wyniki pomiarów zgodnie z przepisami dotyczącymi minimalnych warunków utrzymania zwierząt		1 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	5) dobiera typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego (ew)	15	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie 2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie 3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania		1 miesiąc
	6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek)	5	1) opisuje zmysły konia 2) charakteryzuje cechy koni wynikające z ich natury, przydatne do ich użytkowania 3) rozpoznaje mowę ciała konia 4) identyfikuje stany emocjonalne konia 5) opisuje sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy 6) wymienia metody poskramiania koni 7) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji		1 miesiąc
	7) charakteryzuje narowy i nałogi koni (ek)	2	1) rozpoznaje nałogi i narowy koni 2) opisuje sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi i narowy		1 miesiąc
	8) ocenia kondycję i pokrój koni (ek)	12	1) definiuje rodzaje kondycji koni 2) rozpoznaje rodzaje kondycji koni 3) interpretuje kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt 4) wymienia elementy oceny pokroju koni ras hodowanych w Polsce 5) interpretuje wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju 6) wskazuje wady budowy ciała konia 7) identyfikuje wady postawy 8) rozpoznaje wady ruchu konia		1 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	9) stosuje pojęcia związane z identyfikacją koni (ew)	15	1) rozróżnia maści koni 2) rozpoznaje odmiany u koni 3) rozpoznaje odznaki u koni 4) wymienia metody znakowania koni 5) rozpoznaje znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej 6) wymienia metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni		1 i 2 miesiąc
	10) dokonuje opisu identyfikacyjnego koni (ek)	10	1) odczytuje dane zawarte w paszporcie konia 2) wypełnia diagram w karcie opisu konia 3) wykonuje słowny opis identyfikacyjny konia		2 miesiąc
	11) dokonuje pomiarów zoometrycznych koni (ek)	5	1) wykonuje pomiar wysokości konia 2) wykonuje pomiar obwodu klatki piersiowej konia 3) wykonuje pomiar obwodu nadpęcia konia 4) dobiera narzędzia do pomiarów zoometrycznych 5) wykonuje inne dodatkowe pomiary zoometryczne i określa wskaźniki budowy konia		2 miesiąc
	12) stosuje zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni (ew)	12	1) wymienia rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni 2) wymienia choroby koni wymagające szczepień 3) opracowuje terminarz szczepień i odrobaczania koni 4) planuje zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach 5) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej		2 miesiąc
	13) wykonuje czynności związane z pielęgnacją koni i obsługą stajni (ew)	6	1) przeprowadza czynności związane z codzienną pielęgnacją koni 2) przeprowadza czynności związane z okresową pielęgnacją koni 3) wykonuje codzienne czynności porządkowe w stajni		2 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
			4) opisuje czynności niezbędne do wykonania w budynkach stażennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam zwierząt		
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	14) określa zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt (ew)	14	1) opisuje budowę anatomiczną kopyta 2) opisuje mechanikę pracy kopyta 3) podkreśla ważność rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt 4) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozcyszczania i kucia 5) rozpoznaje rodzaje podków 6) planuje terminarz zabiegów dotyczących kopyt 7) uczestniczy w zabiegach przeprowadzanych przez kowala-podkuwacza		2 miesiąc
	15) analizuje pracę hodowlaną (ek)	16	1) opisuje etapy pracy hodowlanej 2) określa metody pracy hodowlanej 3) charakteryzuje próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK) 4) wyszukuje dane zawarte w księgach stadnych 5) odczytuje rodowody koni 6) opisuje zasady selekcji koni do hodowli 7) dobiera pary do rozrodu		2 miesiąc
	16) stosuje pojęcia z zakresu użytkowania rozplodowego koni (ew)	8	1) definiuje dojrzałość płciową i hodowlaną 2) opisuje budowę układu rozrodczego klaczy i ogiera 3) charakteryzuje fizjologię układu rozrodczego koni 4) opisuje użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera		3 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	17) charakteryzuje i planuje rozród koni (ek)	11	1) rozpoznaje objawy rui u klaczy 2) planuje stanówkę (krycie naturalne) 3) przygotowuje klacz do krycia lub inseminacji 4) określa zasady inseminacji klaczy 5) opisuje metody diagnozy ciąży 6) opisuje przebieg porodu 7) opisuje zasady embriotransferu		3 miesiąc
	18) wychowuje źrebięta (ek)	14	1) wymienia czynności poporodowe u źrebiąt 2) opisuje czynności pielęgnacyjne źrebiąt 3) planuje wychów osieroconych źrebiąt 4) opisuje czynności związane z oswajaniem źrebiąt z obecnością człowieka 5) opisuje metody wychowu źrebiąt 6) opisuje metody odsadzania źrebiąt od matki		3 miesiąc
	19) wychowuje młode konie (ek)	14	1) dokonuje podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku 2) opisuje metody wychowu młodych koni 3) wymienia niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników		3 miesiąc
	20) sporządza dokumentację dotyczącą pracy hodowlanej (ek)	10	1) rozpoznaje dokumenty hodowlane 2) wypełnia formularz zgłoszenia konia do rejestru 3) wypełnia świadectwo pokrycia lub inseminacji klaczy 4) wypełnia dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni		3 miesiąc
	21) dokonuje pomiarów parametrów fizjologicznych koni (ek)	4	1) określa prawidłowe parametry fizjologiczne konia, mierzy temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia 2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia		3 miesiąc
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni	22) rozpoznaje objawy chorób koni (ek)	14	1) rozpoznaje objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym oraz skóry		3 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
			2) rozpoznaje objawy chorób wirusowych i bakteryjnych 3) wskazuje przyczyny chorób 4) określa sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób		
	23) udziela koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach (ek)	15	1) dobiera i opisuje wyposażenie apteczki stajennej zgodnie z potrzebami 2) rozpoznaje rodzaje ran u koni 3) wykonuje opatrunki w przypadku urazów 4) rozpoznaje stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii 5) stosuje zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii		4 miesiąc
	24) sporządza kalkulacje kosztów chowu i hodowli koni (ew)	8	1) oblicza dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia 2) oblicza koszty wychowu źrebięcia i młodego konia		4 miesiąc

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
A	B	C	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Chów i hodowla koni	60	0	<p>1) dobiera systemy utrzymania dla różnych grup koni (ew)</p> <p>3) określa wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt (ew)</p> <p>5) dobiera typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego (ew)</p> <p>6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek)</p>	<p>1) rozróżnia systemy utrzymania koni</p> <p>2) przyporządkowuje system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt</p> <p>3) wymienia rodzaje budynków stajennych</p> <p>4) rozpoznaje rodzaje budynków stajennych</p> <p>5) wymienia wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa</p> <p>1) wymienia wymagania zoohigieniczne powietrza w stajni</p> <p>2) porównuje parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych z wymaganiami określonymi w przepisach prawa</p> <p>3) opisuje wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu</p> <p>1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie</p> <p>2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie</p> <p>3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania</p> <p>1) opisuje zmysły konia</p> <p>2) charakteryzuje cechy koni wynikające z ich natury, przydatne do ich użytkowania</p> <p>3) rozpoznaje mowę ciała konia</p> <p>4) identyfikuje stany emocjonalne konia</p> <p>5) opisuje sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy</p> <p>6) wymienia metody poskramiania koni</p> <p>7) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji</p>

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			7) charakteryzuje narowry i nałogi koni (ek)	1) rozpoznaje nałogi i narowry koni 2) opisuje sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi i narowry
			9) stosuje pojęcia związane z identyfikacją koni (ew)	1) rozróżnia maści koni 2) rozpoznaje odmiany u koni 3) rozpoznaje odznaki u koni 4) wymienia metody znakowania koni 5) rozpoznaje znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej 6) wymienia metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni
			12) stosuje zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni (ew)	1) wymienia rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni 2) wymienia choroby koni wymagające szczepień 3) opracowuje terminarz szczepień i odrobaczania koni 4) planuje zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach 5) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej
			14) określa zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt (ew)	1) opisuje budowę anatomiczną kopyta 2) opisuje mechanikę pracy kopyta 3) podkreśla ważność rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt
			15) analizuje pracę hodowlaną (ek)	1) opisuje etapy pracy hodowlanej 2) określa metody pracy hodowlanej 3) charakteryzuje próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK) 4) wyszukuje dane zawarte w księgach stadnych 5) odczytuje rodowody koni 6) opisuje zasady selekcji koni do hodowli 7) dobiera pary do rozrodu
			16) stosuje pojęcia z zakresu użytkowania rozplodowego koni (ew)	1) definiuje dojrzałość płciową i hodowlaną 2) opisuje budowę układu rozrodczego klaczy i ogiera 3) charakteryzuje fizjologię układu rozrodczego koni 4) opisuje użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			18) wychowuje źrebięta (ek)	1) wymienia czynności poporodowe u źrebiąt 2) opisuje czynności pielęgnacyjne źrebiąt 3) planuje wychów osieroconych źrebiąt 4) opisuje czynności związane z osuwaniem źrebiąt z obecnością człowieka 5) opisuje metody wychowu źrebiąt 6) opisuje metody odsadzania źrebiąt od matki
			19) wychowuje młode konie (ek)	1) dokonuje podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku 2) opisuje metody wychowu młodych koni 3) wymienia niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników
Prowadzenie chowu i hodowli koni	0	180	2) określa wyposażenie stajni i budynków przystajennych (ep)	1) wymienia wyposażenie stajni dla koni 2) wskazuje przeznaczenie urządzeń stajennych 3) opisuje przeznaczenie urządzeń przystajennych
			4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ek)	2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej
			4) wykonuje pomiary w pomieszczeniach dla koni (ew)	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie 2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie 3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			5) dobiera typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego (ew)	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie 2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie 3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania
			6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek)	5) opisuje sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy 6) wymienia metody poskramiania koni 7) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji
			8) ocenia kondycję i pokrój koni (ek)	1) definiuje rodzaje kondycji koni 2) rozpoznaje rodzaje kondycji koni 3) interpretuje kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt 4) wymienia elementy oceny pokroju koni ras hodowanych w Polsce 5) interpretuje wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju 6) wskazuje wady budowy ciała konia 7) identyfikuje wady postawy 8) rozpoznaje wady ruchu konia
			9) stosuje pojęcia związane z identyfikacją koni (ew)	1) rozróżnia maści koni 2) rozpoznaje odmiany u koni 3) rozpoznaje odznaki u koni 4) wymienia metody znakowania koni 5) rozpoznaje znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej 6) wymienia metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			10) dokonuje opisu identyfikacyjnego koni (ek)	1) odczytuje dane zawarte w paszporcie konia 2) wypełnia diagram w karcie opisu konia 3) wykonuje słowny opis identyfikacyjny konia
			11) dokonuje pomiarów zoometrycznych koni (ek)	1) wykonuje pomiar wysokości konia 2) wykonuje pomiar obwodu klatki piersiowej konia 3) wykonuje pomiar obwodu nadpęcia konia 4) dobiera narzędzia do pomiarów zoometrycznych 5) wykonuje inne dodatkowe pomiary zoometryczne i określa wskaźniki budowy konia
			12) stosuje zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni (ew)	2) wymienia choroby koni wymagające szczepień 3) opracowuje terminarz szczepień i odrobaczania koni 4) planuje zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach
			13) wykonuje czynności związane z pielęgnacją koni i obsługą stajni (ew)	1) przeprowadza czynności związane z codzienną pielęgnacją koni 2) przeprowadza czynności związane z okresową pielęgnacją koni 3) wykonuje codzienne czynności porządkowe w stajni 4) opisuje czynności niezbędne do wykonania w budynkach stajennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam zwierząt
			14) określa zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt (ew)	4) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozcyszczania i kucia 5) rozpoznaje rodzaje podków 6) planuje terminarz zabiegów dotyczących kopyt 7) uczestniczy w zabiegach przeprowadzanych przez kowala-podkuwacza
			15) analizuje pracę hodowlaną (ek)	3) charakteryzuje próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK) 4) wyszukuje dane zawarte w księgach stadnych 5) odczytuje rodowody koni 7) dobiera pary do rozrodu
			17) charakteryzuje i planuje rozród koni (ek)	1) rozpoznaje objawy rui u klaczy 2) planuje stanówkę (krycie naturalne) 3) przygotowuje klacz do krycia lub inseminacji 4) określa zasady inseminacji klaczy

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				5) opisuje metody diagnozy ciąży 6) opisuje przebieg porodu 7) opisuje zasady embriotransferu
			18) wychowuje źrebięta (ek)	1) wymienia czynności poporodowe u źrebiąt 2) opisuje czynności pielęgnacyjne źrebiąt 3) planuje wychów osieroconych źrebiąt 4) opisuje czynności związane z oswajaniem źrebiąt z obecnością człowieka 5) opisuje metody wychowu źrebiąt 6) opisuje metody odsadzania źrebiąt od matki
			19) wychowuje młode konie (ek)	1) dokonuje podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku 2) opisuje metody wychowu młodych koni 3) wymienia niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników
			20) sporządza dokumentację dotyczącą pracy hodowlanej (ek)	1) rozpoznaje dokumenty hodowlane 2) wypełnia formularz zgłoszenia konia do rejestru 3) wypełnia świadectwo pokrycia lub inseminacji klaczy 4) wypełnia dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni
			21) dokonuje pomiarów parametrów fizjologicznych koni (ek)	1) określa prawidłowe parametry fizjologiczne konia, mierzy temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia 2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia
			22) rozpoznaje objawy chorób koni (ek)	1) rozpoznaje objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym oraz skóry 2) rozpoznaje objawy chorób wirusowych i bakteryjnych 3) wskazuje przyczyny chorób 4) określa sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób
			23) udziela koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach (ek)	1) dobiera i opisuje wyposażenie apteczki stajennej zgodnie z potrzebami 2) rozpoznaje rodzaje ran u koni 3) wykonuje opatrunki w przypadku urazów

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				4) rozpoznaje stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii 5) stosuje zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii
			24) sporządza kalkulacje kosztów chowu i hodowli koni (ew)	1) oblicza dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia 2) oblicza koszty wychowu źrebięcia i młodego konia
			1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań	1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach 2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
			2) planuje wykonanie zadania	1) szacuje czas i budżet zadania 2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
			3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje 2) ocenia różne opcje działania 3) wyjaśnia znaczenie zmiany
			4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem 2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej
			5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 2) opisuje własne kompetencje 3) wyznacza sobie cele rozwojowe 4) planuje własny rozwój zawodowy
			6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji 3) stosuje aktywne metody słuchania
			7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele
			8) współpracuje w zespole	1) dzieli się zadaniami

Nazwa zajęć	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep oraz kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć	
	Zajęcia teoretyczne	Zajęcia praktyczne		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				2) angażuje się w realizację przydzielonych zadań 3) uwzględnia opinie innych
			1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) stosuje zasady współdziałania w zespole 2) planuje działania zespołu 3) określa czas realizacji zadania 4) monitoruje pracę zespołu
			2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu 2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
			3) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji 2) wyjaśnia znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej 3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy
Razem godzin:	60	180		
Suma:	240			

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Chów i hodowla koni	60	Kształcenie teoretyczne
Prowadzenie chowu i hodowli koni	180	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	240	

3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien posiadać wiedzę z zakresu:

- wykonywania czynności związanych z określaniem wyposażenia stajni i budynków przystajennych,
- dobierania typów użytkowych i ras koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego,
- dokonywania pomiarów zoometrycznych koni,
- wykonywania czynności związanych z pielęgnacją koni i obsługą stajni,
- analizowania pracy hodowlanej,
- sporządzania kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni
- aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej
- stosowania metod i technik rozwiązywania problemów
- wprowadzania rozwiązań technicznych i organizacyjnych wpływających na poprawę warunków i jakość pracy.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Chów i hodowla koni

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- dobieranie systemów utrzymania dla różnych grup koni
- określanie wymagań zoohigienicznych w pomieszczeniach dla koni
- charakteryzowanie narowów i nałogów koni
- stosowanie pojęć związanych z identyfikacją koni
- stosowanie pojęć z zakresu użytkowania rozplodowego koni
- charakteryzowanie i planowanie rozrodu koni.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- przyporządkowywać system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt
- opisywać wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu
- rozróżniać rasy i typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie
- charakteryzować cechy koni wynikające z ich natury, przydatne do ich użytkowania
- rozpoznawać znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej
- określać zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
- analizować pracę hodowlaną.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać wymagania zoohigieniczne powietrza w stajni - wymieniać wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt - opisywać wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu - wymieniać zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach - wymieniać zasady współdziałania w zespole - określać czas realizacji zadania - porównywać parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych z wymaganiami określonymi w przepisach prawa - określać wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt
2. Systemy utrzymania różnych grup koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać systemy utrzymania koni - przyporządkować system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt w gospodarstwie, w którym odbywa się ta część zajęć - wymieniać rodzaje budynków stajennych - rozpoznawać rodzaje budynków stajennych - wymieniać reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - wymieniać wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa - wskazać praktycznie realizację wymagań dotyczących budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa - wykorzystywać budynki zgodnie z ich przeznaczeniem - wyjaśnić wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z wymogami prawa - podać inne możliwe i zgodne z prawem zastosowanie budynków
3. Typy użytkowe i rasy koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie - rozpoznawać rasy koni hodowane w Polsce i Europie - wymieniać rasy koni - dobierać rasy koni do określonego kierunku użytkowania - dobierać typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego
4. Cechy behawioru konia	2	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zmysły konia - charakteryzować cechy koni wynikające z jego natury, przydatne do ich użytkowania - rozpoznać mowę ciała konia - opisać sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy - wymienić metody poskramiania koni

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - identyfikować stany emocjonalne konia - dobrać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji - opisać sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi i narowy - wykonać, w miarę możliwości, poskramianie konia - zaprezentować sposoby postępowania z koniem
5. Narowy i nałogi koni	2	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać nałogi koni - rozpoznać narowy koni - opisywać sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi - opisywać sposoby postępowania z końmi, u których występują narowy
6. Zasady identyfikacji koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać maści koni - wymieniać metody znakowania koni - rozpoznać odmiany u koni - rozpoznać odznaki u koni - angażować się w realizację przypisanych zadań - uwzględniać opinie innych - wymieniać metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni - rozpoznawać znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej - charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - opisywać własne kompetencje
7. Pielęgnacja kopyt	4	<ul style="list-style-type: none"> - opisać budowę anatomiczną kopyta - opisać mechanikę pracy kopyta - podkreślać ważność rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt - wykazać zależność pomiędzy budową kopyta, a jego mechaniką
8. Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni	4	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni - wymieniać choroby koni wymagające szczepień - opracować terminarz szczepień i odrobaczania koni - planować zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach - wymieniać etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej
9. Praca hodowlana	6	<ul style="list-style-type: none"> - opisać etapy pracy hodowlanej - określać metody pracy hodowlanej - charakteryzować próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK)

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - dobierać pary do rozrodu - wyszukiwać dane zawarte w księgach stadnych - odczytać rodowody koni - opisać zasady selekcji koni do hodowli
10. Rozród koni	8	<ul style="list-style-type: none"> - definiować dojrzałość płciową i hodowlaną - opisać budowę układu rozrodczego klaczy i ogiera - charakteryzować fizjologię układu rozrodczego koni - opisać użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera - charakteryzować poszczególne odcinki układu rozrodczego klaczy i ogiera
11. Wychów źrebiąt i młodych koni	8	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać czynności poporodowe u źrebiąt - opisać czynności pielęgnacyjne źrebiąt - opisać czynności związane z osławianiem źrebiąt z obecnością człowieka - opisać metody odsadzania źrebiąt od matki - dokonać podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku - wymienić niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników - planować wychów osieroconych źrebiąt - opisać metody wychowu źrebiąt - opisać metody wychowu młodych koni
Razem	60	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza/uczestnika w proces kształcenia. Dla przedmiotu Prowadzenie chowu i hodowli koni, który jest przedmiotem teoretycznym, zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe nauczyciela z dostępem do internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną.

Materiały dydaktyczne:

- czasopisma i publikacje branżowe,
- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie,
- dokumentacja identyfikacyjna koni, księgi stadne, rodowody koni,
- dokumentacja hodowlana,

- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające rodzaje budynków stajennych, wyposażenie stajni dla koni, sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy, znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej, wykonywanie czynności związanych z codzienną pielęgnacją koni i źrebiąt oraz czynności porządkowych w stajni, zabiegi pielęgnacyjne kopyt, przebiegu porodu u klaczy,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej,
- albumy ras koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia zwierząt,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję oraz wady budowy zwierząt,
- model konia,
- model stajni,
- model pastwiska kwaterowego dla koni,
- apteczka weterynaryjna,
- apteczka zaopatrzona w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy.

Warunki realizacji

Kształcenie powinno odbywać się w pracowni wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z drukarką, z dostępem do internetu,
- projektor multimedialny i ekran projekcyjny lub telewizor lub tablicę interaktywną, tablicę szkolną lub flipchart,
- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika), z dostępem do internetu.

Część zajęć może odbywać się podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych.

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni. Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwia samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno-hodowlanej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, narzędzi cyfrowych, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 słuchaczy pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb słuchacza,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości słuchacza.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu:
  - dobierania systemów utrzymania dla różnych grup koni
  - rozróżniania ras i typów użytkowych hodowanych w Polsce i Europie

- charakteryzowania narowów i nałogów koni
- stosowania pojęć związanych z identyfikacją koni
- stosowania pojęć z zakresu użytkowania rozplodowego koni
- charakteryzowania i planowania rozrodu koni.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie chowu i hodowli koni

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- określanie wyposażenia stajni i budynków przystajennych
- określanie wymagań zoohigienicznych pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt
- wykonywanie pomiarów w pomieszczeniach dla koni
- dobieranie typów użytkowych i ras koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego
- ocenianie kondycji i pokroju koni
- dokonywanie opisu identyfikacyjnego koni
- dokonywanie pomiarów zoometrycznych koni
- stosowanie zasad profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
- wykonywanie czynności związanych z pielęgnacją koni i obsługą stajni
- określanie zasad pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
- wychowywanie źrebiąt
- wychowywanie młodych koni
- sporządzanie dokumentacji dotyczącej pracy hodowlanej
- dokonywanie pomiarów parametrów fizjologicznych koni
- rozpoznawanie objawów chorób koni
- udzielanie koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach
- sporządzanie kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni
- dbanie o własny rozwój osobisty oraz zawodowy i utrzymywanie wysokiego stopnia motywacji do wykonywania zadań zawodowych zgodnie ze standardami jakości.
- stosowanie praktycznych zasad etyki zawodowej podczas wykonywania zadań zawodowych jako pracownik i współpracownik
- dążenie do rozwoju osobistego poprzez monitorowanie i ewaluację pracy własnej.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- zachowywać się bezpiecznie w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- wskazywać przeznaczenie urządzeń stażennych i przystajennych
- wykonywać pomiary jakości powietrza w stażni
- dobierać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji
- interpretować kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt
- interpretować wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju
- rozpoznawać znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej
- wypełniać diagram w karcie opisu konia
- wykonywać pomiary zoometryczne i określać wskaźniki budowy konia
- planować zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach
- przeprowadzać czynności związane z codzienną i okresową pielęgnacją koni
- wykonywać codzienne czynności porządkowe w stażni
- wykonywać zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozczyszczania i kucia
- wyszukiwać dane zawarte w księgach stadnych
- odczytywać rodowody koni
- dobierać pary do rozrodu
- opisywać użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera
- przygotowywać klacz do krycia lub inseminacji
- opisywać czynności związane z osławianiem źrebiąt z obecnością człowieka
- opisywać metody wychowu młodych koni
- wypełniać dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni
- określać prawidłowe parametry fizjologiczne konia, mierzyć temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- rozpoznawać objawy chorób wirusowych i bakteryjnych oraz chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym oraz skóry
- określać sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób
- stosować zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii
- obliczać dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia oraz koszty wychowu źrebięcia i młodego konia
- dbać o własny rozwój osobisty oraz zawodowy i utrzymywać wysoki stopień motywacji do wykonywania zadań zawodowych zgodnie ze standardami jakości
- stosować praktyczne zasady etyki zawodowej podczas wykonywania zadań zawodowych jako pracownik i współpracownik
- dążyć do rozwoju osobistego poprzez monitorowanie i ewaluację pracy własnej.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Wyposażenie budynków stajennych	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić wyposażenie stajni dla koni - wskazać przeznaczenie urządzeń stajennych - opisać przeznaczenie urządzeń przystajennych - rozpoznać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy - opisać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania zadań zawodowych
2. Pomiary w pomieszczeniach dla koni	8	<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać pomiary jakości powietrza w stajni - mierzyć wielkość pomieszczeń w stajni - wymieniać pomiary konieczne do wykonania dla osiągnięcia dobrostanu koni - interpretować wyniki pomiarów zgodnie z przepisami dotyczącymi minimalnych warunków utrzymania zwierząt - zweryfikować pomieszczenia pod kątem dobrostanu koni
3. Dobór koni do warunków gospodarstwa	10	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie - dobierać rasy koni do określonego kierunku użytkowania - rozpoznawać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - rozpoznawać rasy koni hodowane w Polsce i Europie
4. Kondycja i pokrój koni	12	<ul style="list-style-type: none"> - definiować rodzaje kondycji koni - wymieniać elementy oceny pokroju koni ras hodowanych w Polsce - wskazywać wady budowy ciała konia - identyfikować wady postawy - rozpoznawać wady ruchu konia - rozpoznawać rodzaje kondycji koni - interpretować kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt - interpretować wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju
5. Zasady identyfikacji koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać maści koni - wymieniać metody znakowania koni - rozpoznać odmiany u koni - rozpoznać odznaki u koni - angażować się w realizację przypisanych zadań - uwzględniać opinie innych - wymieniać metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni - rozpoznawać znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - opisywać własne kompetencje
6. Opis identyfikacyjny koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - odczytać dane zawarte w paszporcie koni - wypełniać diagram w karcie opisu konia - wykonać słowny opis identyfikacyjny konia - odczytywać rodowody koni, w tym w języku obcym nowożytnym - wyszukać dane w księgach w języku obcym zawodowym
7. Pomiary zoometryczne koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać pomiar wysokości konia - wykonywać pomiar obwodu klatki piersiowej konia - wykonywać pomiar obwodu nadpęcia konia - dobierać odpowiednio sprzęt używany w pracy z koniem - dobierać narzędzia do pomiarów zoometrycznych - wykonywać inne dodatkowe pomiary zoometryczne i określać wskaźniki budowy konia - opisać zasady organizacji bezpiecznego miejsca pracy z koniem - stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem
8. Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni	8	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni - wymieniać choroby koni wymagające szczepień - wymieniać etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej - opracowywać terminarz szczepień i odrobaczania koni - planować zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach - opisywać etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej
9. Pielęgnacja koni i obsługa stajni	6	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi pielęgnacji codziennej koni - wymieniać zabiegi pielęgnacji okresowej koni - opisywać czynności niezbędne do wykonania w budynkach stajennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam zwierząt - opisać wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie - wymieniać zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach - stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - wyjaśniać znaczenie codziennych zabiegów pielęgnacyjnych - wyjaśniać znaczenie okresowych zabiegów pielęgnacyjnych - przeprowadzać czynności związane z codzienną pielęgnacją koni - przeprowadzać czynności związane z okresową pielęgnacją koni

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać codzienne czynności porządkowe w stajni - charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - opisywać własne kompetencje - wyznaczać sobie cele rozwojowe - planować własny rozwój zawodowy
10. Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt	10	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać budowę anatomiczną kopyta - opisywać mechanikę pracy kopyta - podkreślać ważność rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt - rozpoznawać rodzaje podków - planować terminarz zabiegów dotyczących kopyt - uczestniczyć w zabiegach przeprowadzanych przez kowala-podkuwacza - wykonywać zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozcyszczania i kucia - angażować się w realizację przypisanych zadań - uwzględniać opinie innych - opisać środki ochrony stosowane podczas pracy z końmi - opisać ogólne zasady komunikacji interpersonalnej - właściwie interpretować mowę ciała w komunikacji - stosować aktywne metody słuchania
11. Zasady pracy hodowlanej	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać etapy pracy hodowlanej - wyszukiwać dane zawarte w księgach stadnych - odczytywać rodowody koni - opisywać zasady selekcji koni do hodowli - wymieniać zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - określać metody pracy hodowlanej - charakteryzować próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK) - dobierać pary do rozrodu
12. Planowanie rozrodu koni	11	<ul style="list-style-type: none"> - przygotować klacz do krycia lub inseminacji - wymieniać zasady inseminacji klaczy - wymieniać objawy zbliżającego się porodu - opisywać przebieg porodu - opisać zasady embriotransferu

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach - wymieniać reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni - wskazać wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji - wyjaśnić znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej - dokonać prostych modernizacji stanowiska pracy - planować stanówkę (krycie naturalne) - zaplanować stanówkę (krycie naturalne) dla przykładowej stadniny - opisywać zasady inseminacji klaczy - opisywać metody diagnozy ciąży - opisać zalety embriotransferu <p>uczestniczyć, w miarę możliwości, w czynnościach inseminacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - oszacować możliwości wykorzystania embriotransferu w gospodarstwie - wymienić zasady ewentualnej pomocy porodowej - stosować zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach - stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - opisać techniki twórczego rozwiązywania problemu <p>stosować techniki twórczego rozwiązywania problemu</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawiać alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele - organizować pracę zespołową - dzielić się zadaniami - wskazywać wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji - dokonywać prostych modernizacji stanowiska pracy
13. Metody wychowu źrebiąt	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać czynności poporodowe u źrebiąt - wymieniać czynności pielęgnacyjne źrebiąt - wymieniać czynności związane z osławianiem źrebiąt z obecnością człowieka - wymieniać metody wychowu źrebiąt - wymieniać metody odsadzania źrebiąt od matki <p>dzielić się zadaniami</p> <ul style="list-style-type: none"> - angażować się w realizację przydzielonych zadań <p>uwzględniać opinie innych</p> <ul style="list-style-type: none"> - planować wychów osieroconych źrebiąt

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - dobierać najwłaściwszą formę wychowu do odpowiedniego typu użytkowego koni - uczestniczyć praktycznie w wychowie żrebaka - opisywać czynności pielęgnacyjne żrebiąt - opisywać czynności związane z osławianiem żrebiąt z obecnością człowieka - opisywać metody wychowu żrebiąt - opisywać metody odsadzania żrebiąt od matki - stosować zasady współdziałania w zespole - planować działania zespołu - monitorować pracę zespołu - wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni
14. Metody wychowywania młodych koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku - dokonywać podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku - wymieniać metody wychowu młodych koni - wymieniać niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników - wymieniać zasady współdziałania w zespole - określać czas realizacji zadania - planować wychów młodych koni - dobierać najwłaściwszą formę wychowu do odpowiedniego typu użytkowego koni - uczestniczyć praktycznie w wychowie młodego konia - poskramiać młode konie - stwarzać możliwości do wzrostu i rozwoju młodych osobników - opisywać metody wychowu młodych koni - opisywać niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników
15. Dokumentacja pracy hodowlanej	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać dokumenty hodowlane - rozpoznać dokumenty hodowlane - wypełniać formularz zgłoszenia konia do rejestru - wypełniać świadectwo pokrycia lub inseminacji klaczy - wypełniać dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni
16. Pomiary parametrów fizjologicznych koni	4	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać prawidłowe parametry fizjologiczne konia - mierzyć temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia - określać prawidłowe parametry fizjologiczne konia, - oceniać stan nawodnienia organizmu konia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
17. Poskramianie koni	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić metody poskramiania koni - opisać warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w ośrodku hodowlanym oraz podczas pracy z końmi - opisać sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy - dobrać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji
18. Objawy chorób koni	14	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym - wymieniać objawy chorób wirusowych i bakteryjnych - wymieniać przyczyny chorób - wymieniać sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób - wymieniać choroby skóry - wymienić choroby i schorzenia kopyt i kończyn - wskazać przyczyny chorób koni związanych z układem ruchu - rozpoznać objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym - rozpoznawać objawy chorób wirusowych i bakteryjnych - wskazać przyczyny chorób - wskazywać choroby skóry - rozpoznawać choroby skóry - charakteryzować sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób - rozpoznać objawy chorób koni związanych z układem ruchu - określać zasady rozpoznawania kulawizn u koni - oceniać różne opcje działania - wyjaśniać znaczenie zmiany
19. Nagłe wypadki u koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać wyposażenie apteczki stajennej - wymieniać rodzaje ran u koni - wskazać stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii - rozpoznawać stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii - wymieniać zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii - stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem - wskazywać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej - opisać wyposażenie apteczki stajennej - dobierać wyposażenie apteczki stajennej

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać rodzaje ran u koni - wykonywać opatrunki w przypadku urazów - opisywać postępowanie w nagłych wypadkach u koni - opisać sposoby wzywania koniecznych służb w sytuacji zagrożenia - stosować zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii - reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje - oceniać różne opcje działania - reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje
20. Kalkulacja kosztów utrzymania koni hodowlanych	8	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady obliczania dziennego, miesięcznego i rocznego kosztu utrzymania konia - wymieniać zasady obliczania kosztów wychowu źrebięcia i młodego konia - szacować czas i budżet zadania - planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji - wyjaśniać znaczenie zmiany - wyjaśniać znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej - obliczyć dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia - obliczyć koszty wychowu źrebięcia i młodego konia - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań
Razem	180	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Prowadzenie chowu i hodowli koni, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe. Na szczególną uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne z udziałem koni,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów,
- metoda przewodniego tekstu.

W zakresie kształcenia zawodowego bardzo dobrze sprawdza się również nauczanie problemowe ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących:

- metoda przypadków,
- metoda sytuacyjna.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do internetu oraz z zainstalowanymi programami.

Materiały dydaktyczne:

- oprogramowanie wspomagające sporządzanie kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni,
- karty pracy dla uczestników, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie,
- dokumentacja identyfikacyjna koni, księgi stadne, rodowody koni,
- dokumentacja hodowlana,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające rodzaje budynków stajennych, wyposażenie stajni dla koni, sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy, metody poskramiania koni, znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej, wykonywanie czynności związanych z codzienną pielęgnacją koni i źrebiąt oraz czynności porządkowych w stajni, zabiegi pielęgnacyjne kopyt, przebiegu porodu u klaczy,

- termometr weterynaryjny,
- stetoskop,
- laskę zoometryczną,
- taśmę zoometryczną,
- cyrkiel zoometryczny,
- taśmę mierniczą,
- albumy ras koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia zwierząt,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję oraz wady budowy zwierząt,
- różne rodzaje podków (użytkowe, specjalne i ortopedyczne),
- zestaw narzędzi do rozczyszczania kopyt (cęgi, noże kopytowe i wałkowe, młotek, tarnik, strug),
- sprzęt do codziennej pielęgnacji koni
- model konia,
- model stajni,
- model pastwiska kwaterowego dla koni,
- sprzęt niezbędny podczas organizacji rozrodu zwierząt,
- sprzęt niezbędny do pomiaru czynników mikroklimatycznych w pomieszczeniach stajennych,
- sprzęt do poskramiania koni (np. dutka),
- apteczkę weterynaryjną,
- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy.

Warunki realizacji

Pracownia chowu i hodowli zwierząt wyposażona w:

- komputer – laptop z oprogramowaniem biurowym z dostępem do internetu, drukarkę laserową ze skanerem kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny,

- termometr weterynaryjny,
- stetoskop,
- laskę zoometryczną,
- taśmę zoometryczną,
- cyrkiel zoometryczny,
- taśmę mierniczą,
- atlas zwierząt gospodarskich,
- albumy ras koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia zwierząt,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję oraz wady budowy zwierząt,
- szkielet konia,
- modele układu kostnego nóg zwierząt parzysto- i nieparzystokopytnych,
- modele kości,
- sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, uprząże, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty),
- różne rodzaje podków (użytkowe, specjalne i ortopedyczne),
- zestaw narzędzi do rozczyszczania kopyt (cęgi, noże kopytowe i wałkowe, młotek, tarnik, strug),
- model konia,
- model stajni,
- model pastwiska kwaterowego dla koni,
- sprzęt niezbędny podczas organizacji rozrodu zwierząt,
- dokumentację hodowlaną,
- sprzęt niezbędny do pomiaru czynników mikroklimatycznych w pomieszczeniach stajennych,
- apteczkę weterynaryjną,
- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,

- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie.

Podmiot kształcący zapewnia dostęp do:

- gospodarstwa wyposażonego w stajnie, wybiegi dla koni;
- warsztatów wyposażonych w:
  - narzędzia do pielęgnacji i obsługi zwierząt,
  - wagę dla zwierząt,
  - poskrom.

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami jeździeckimi i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwiać samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do gospodarstw zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży hodowlanej koni do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu technik hodowli koni lub branży rolno-hodowlanej, do której przyporządkowany jest dany zawód. W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: przyjęcia absolwentów na staże zawodowe, wyposażenie pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, narzędzi cyfrowych, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 słuchaczy pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb słuchacza,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości słuchacza.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu:

- wykonywania pomiarów w pomieszczeniach dla koni
- dobierania typów użytkowych i ras koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego
- interpretowania cech charakterystycznych behawioru konia
- oceniania kondycji i pokroju koni
- dokonywania opisu identyfikacyjnego koni
- dokonywania pomiarów zoometrycznych koni
- stosowania zasad profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
- wykonywania czynności związanych z pielęgnacją koni i obsługą stajni
- określania zasad pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
- wychowywania źrebiąt
- wychowywania młodych koni
- sporządzania dokumentacji dotyczącej pracy hodowlanej
- dokonywania pomiarów parametrów fizjologicznych koni
- rozpoznawania objawów chorób koni
- udzielania koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach
- sporządzania kalkulacji kosztów chowu i hodowli koni.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	Badanie na bieżąco w czasie trwania KUZ Badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu Wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu Ponowne badanie pod koniec kursu Porównanie wyników, analiza Ewentualne wnioski powinny posłużyć do modyfikacji programu nauczania.
7) charakteryzuje narowy i nałogi koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
8) ocenia kondycję i pokrój koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
10) dokonuje opisu identyfikacyjnego koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
11) dokonuje pomiarów zoometrycznych koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
15) analizuje pracę hodowlaną (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
17) charakteryzuje i planuje rozród koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
18) wychowuje źrebięta (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
19) wychowuje młode konie (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
20) sporządza dokumentację dotyczącą pracy hodowlanej (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
21) dokonuje pomiarów parametrów fizjologicznych koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
22) rozpoznaje objawy chorób koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- Bromiley M., *Urazy u koni, ich leczenie i rehabilitacja*, wyd. Wyd. SIMA WLW, Warszawa 2009.
- Bukałd W., Szczęch K., *Bezpieczeństwo i higiena pracy*, WSiP, Warszawa, 2013.
- Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S., *Chów, hodowla i użytkowanie koni*, wyd. SGGW, Warszawa 1991.
- Chrzanowski Sz., Łojek A., Oleksiak S., *Hodowla i użytkowanie koni*, t. 1, wyd. SGGW, 2013.
- Higgins G., *Jak porusza się twój koń*. Akademia Jeździecka, 2011.
- Holst A., Bolze D., *Pierwsza pomoc*, Cadmos, 2008.
- JEŹDZIECKI SŁOWNIK POLSKO – ANGIELSKI – Konioholicy <https://konioholicy.wordpress.com/2016/11/13/slownik-polsko-angielski/>
- Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A., *Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni*, wyd. PWRiL, Warszawa 2004.
- Łojek J., Łojek A., *Hodowla i użytkowanie koni*, t. 2, wyd. SGGW, Warszawa 2013.
- McEwen J., *Choroby koni i ich leczenie*, Warszawa, 2006.
- Pruski W., *Hodowla Koni tom 1, 2*, PWRiL, 2007.
- Puchała P., *Masaż konia recepta na zdrowie*, Happy Horse, 2014.
- Słownik terminów jeździeckich <https://www.equishop.com/pl/blog/slownik-terminow-jezdzieckich-n25>
- Strasser H., *Rumak piękny i zdrowy – pielęgnacja i leczenie kopyt*, wyd. Wyd. UP, Poznań, 2009.
- Swift S., *Harmonia jeźdźcy i konia*, GALAKTYKA, 2017.
- Urbaniak-Czajka B., *Koń zdrowy jak...*, Oficyna Wydawnicza MULTICO hobby, 2004.
- Waligórski D., Zygmunt B., *Jeździec i hodowca koni cz. I i II*, Małopolska – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2018.
- Walkowicz E., Jodkowska E., *Hodowla i chów koni*, wyd. AWR, Wrocław 1997.
- Zeitler-Feicht M., *Zachowania koni*, wydawnictwo Świadome jeździectwo, 2014.
- Zwoliński J., *Hodowla koni*, wyd. PWRiL, Warszawa 1981.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Materiały dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, oprogramowaniem biurowym, drukarką ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny, ekran projekcyjny,
- telewizor, tablica szkolna suchościeralna,
- albumy ras koni,
- model konia,
- model stajni,
- model pastwiska kwaterowego dla koni,
- laska zoometryczna,
- cyrkiel zoometryczny,
- taśma zoometryczna,
- stetoskop,
- termometr weterynaryjny,
- dokumentacja hodowlana,
- sprzęt niezbędny podczas organizacji rozrodu (pęta, środki dezynfekujące, próbnik, owijka na ogon, ogłowie wędzidłowe, kantar, uwiąz, koc, poskrom)
- różne rodzaje podków,
- zestaw narzędzi do rozczyszczania kopyt (noże kopytowe, obcęgi, młotek, tarnik)
- ryciny lub zdjęcia obrazujące różne systemy utrzymania koni,

- ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję, rasę oraz typ użytkowy koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące wady budowy i ruchu koni,
- przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska,
- przyrządy do pomiaru czynników mikroklimatu,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne (dot. m. in. systemów utrzymania koni, rozrodu koni, zachowań koni),
- apteczka zaopatrzona w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Szkoła zapewnia dostęp do gospodarstwa wyposażonego w stajnie, paszarnie, wybiegi dla koni, budynki inwentarskie, magazyny, pola z roślinami uprawnymi, łąki, pastwiska lub gospodarstw indywidualnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu. Proponuje się zorganizowanie egzaminu końcowego z każdego przedmiotu, który stanowi podstawę zaliczenia kursu. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych. W procesie oceniania należy zwracać uwagę na przestrzeganie dyscypliny pracy oraz przepisów bhp i ppoż., organizację stanowiska pracy, zaangażowanie w realizację zadań i jakość pracy.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- aktywności uczącego się na zajęciach,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- jakości wykonania zadań przez uczestnika,
- jakości wykonania zadanych prac domowych,
- jakości wykonania ćwiczeń.

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- treści teoretyczne: testy jednopoziomowe, testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru), testy otwarte (z luką), testy ustne, interpretacji tekstów, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.
- umiejętności praktyczne: testy praktyczne, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac, obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza/uczestnika w trakcie realizacji ćwiczeń.

Osoba prowadząca zajęcia decyduje o zaliczeniu testów sprawdzających. Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano minimum poprawności:

- 50% - przy treściach teoretycznych
- 75% - przy treściach praktycznych

Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5. Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6. Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) dobiera systemy utrzymania dla różnych grup koni (ew)	1) rozróżnia systemy utrzymania koni	Systemy utrzymania różnych grup koni
	2) przyporządkowuje system utrzymania do grupy koni z uwzględnieniem wieku, płci i rasy zwierząt	Systemy utrzymania różnych grup koni
	3) wymienia rodzaje budynków stajennych	Systemy utrzymania różnych grup koni
	4) rozpoznaje rodzaje budynków stajennych	Systemy utrzymania różnych grup koni
	5) wymienia wymagania dotyczące budynków stajennych zgodnie z przepisami prawa	Systemy utrzymania różnych grup koni
2) określa wyposażenie stajni i budynków przystajennych (ep)	1) wymienia wyposażenie stajni dla koni	Wyposażenie stajni i budynków przystajennych
	2) wskazuje przeznaczenie urządzeń stajennych	Wyposażenie stajni i budynków przystajennych
	3) opisuje przeznaczenie urządzeń przystajennych	Wyposażenie stajni i budynków przystajennych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
3) określa wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni z uwzględnieniem potrzeb koni i zasad dobrostanu zwierząt (ew)	1) wymienia wymagania zoohigieniczne powietrza w stajni	Wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni
	2) porównuje parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych z wymaganiami określonymi w przepisach prawa	Wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni
	3) opisuje wymagania koni z uwzględnieniem ich dobrostanu	Wymagania zoohigieniczne pomieszczeń dla koni
4) wykonuje pomiary w pomieszczeniach dla koni (ew)	1) wykonuje pomiary jakości powietrza w stajni	Pomiary w pomieszczeniach dla koni
	2) mierzy wielkość pomieszczeń w stajni	Pomiary w pomieszczeniach dla koni
	3) interpretuje wyniki pomiarów zgodnie z przepisami dotyczącymi minimalnych warunków utrzymania zwierząt	Pomiary w pomieszczeniach dla koni
5) dobiera typy użytkowe i rasy koni do warunków przyrodniczych i ekonomicznych gospodarstwa rolnego (ew)	1) rozróżnia typy użytkowe koni hodowanych w Polsce i Europie	Typy użytkowe i rasy koni Dobór koni do warunków gospodarstwa
	2) rozpoznaje rasy koni hodowane w Polsce i Europie	Typy użytkowe i rasy koni Dobór koni do warunków gospodarstwa
	3) dobiera rasy koni do określonego kierunku użytkowania	Typy użytkowe i rasy koni Dobór koni do warunków gospodarstwa
6) interpretuje cechy charakterystyczne behawioru konia (ek)	1) opisuje zmysły konia	Cechy behawioru konia
	2) charakteryzuje cechy koni wynikające z ich natury, przydatne do ich użytkowania	Cechy behawioru konia
	3) rozpoznaje mowę ciała konia	Cechy behawioru konia
	4) identyfikuje stany emocjonalne konia	Cechy behawioru konia
	5) opisuje sposoby postępowania z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy	Poskramianie koni
	6) wymienia metody poskramiania koni	Poskramianie koni
	7) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji	Poskramianie koni
7) charakteryzuje narowy i nałogi koni (ek)	1) rozpoznaje nałogi i narowy koni	Narowy i nałogi koni
	2) opisuje sposoby postępowania z końmi, u których występują nałogi i narowy	Narowy i nałogi koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
8) ocenia kondycję i pokrój koni (ek)	1) definiuje rodzaje kondycji koni	Kondycja i pokrój koni
	2) rozpoznaje rodzaje kondycji koni	Kondycja i pokrój koni
	3) interpretuje kondycję konia z uwzględnieniem zagadnień dobrostanu tych zwierząt	Kondycja i pokrój koni
	4) wymienia elementy oceny pokroju koni ras hodowanych w Polsce	Kondycja i pokrój koni
	5) interpretuje wyniki uzyskane przez konie podczas oceny pokroju	Kondycja i pokrój koni
	6) wskazuje wady budowy ciała konia	Kondycja i pokrój koni
	7) identyfikuje wady postawy	Kondycja i pokrój koni
	8) rozpoznaje wady ruchu konia	Kondycja i pokrój koni
9) stosuje pojęcia związane z identyfikacją koni (ew)	1) rozróżnia maści koni	Zasady identyfikacji koni
	2) rozpoznaje odmiany u koni	Zasady identyfikacji koni
	3) rozpoznaje odznaki u koni	Zasady identyfikacji koni
	4) wymienia metody znakowania koni	Zasady identyfikacji koni
	5) rozpoznaje znakowanie ras koni hodowanych w Rzeczypospolitej Polskiej	Zasady identyfikacji koni
	6) wymienia metody analityczne służące do kontroli pochodzenia koni	Zasady identyfikacji koni
10) dokonuje opisu identyfikacyjnego koni (ek)	1) odczytuje dane zawarte w paszporcie konia	Opis identyfikacyjny koni
	2) wypełnia diagram w karcie opisu konia	Opis identyfikacyjny koni
	3) wykonuje słowny opis identyfikacyjny konia	Opis identyfikacyjny koni
11) dokonuje pomiarów zoometrycznych koni (ek)	1) wykonuje pomiar wysokości konia	Pomiary zoometryczne koni
	2) wykonuje pomiar obwodu klatki piersiowej konia	Pomiary zoometryczne koni
	3) wykonuje pomiar obwodu nadpęcia konia	Pomiary zoometryczne koni
	4) dobiera narzędzia do pomiarów zoometrycznych	Pomiary zoometryczne koni
	5) wykonuje inne dodatkowe pomiary zoometryczne i określa wskaźniki budowy konia	Pomiary zoometryczne koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
12) stosuje zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni (ew)	1) wymienia rodzaje pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych koni	Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
	2) wymienia choroby koni wymagające szczepień	Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
	3) opracowuje terminarz szczepień i odrobaczania koni	Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
	4) planuje zabiegi profilaktyczne w pomieszczeniach i na wybiegach	Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
	5) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej	Zasady profilaktyki weterynaryjnej w stadzie koni
13) wykonuje czynności związane z pielęgnacją koni i obsługą stajni (ew)	1) przeprowadza czynności związane z codzienną pielęgnacją koni	Pielęgnacja koni i obsługa stajni
	2) przeprowadza czynności związane z okresową pielęgnacją koni	Pielęgnacja koni i obsługa stajni
	3) wykonuje codzienne czynności porządkowe w stajni	Pielęgnacja koni i obsługa stajni
	4) opisuje czynności niezbędne do wykonania w budynkach stajennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam zwierząt	Pielęgnacja koni i obsługa stajni
14) określa zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt (ew)	1) opisuje budowę anatomiczną kopyta	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	2) opisuje mechanikę pracy kopyta	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	3) podkreśla wagę rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	4) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne kopyt, z wyjątkiem rozcyszczania i kucia	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	5) rozpoznaje rodzaje podków	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	6) planuje terminarz zabiegów dotyczących kopyt	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt
	7) uczestniczy w zabiegach przeprowadzanych przez kowala-podkuwacza	Zasady pielęgnacji, rozcyszczania i podkuwania kopyt

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
15) analizuje pracę hodowlaną (ek)	1) opisuje etapy pracy hodowlanej	Zasady pracy hodowlanej
	2) określa metody pracy hodowlanej	Zasady pracy hodowlanej
	3) charakteryzuje próby dzielności dla różnych ras koni zgodnie z programami hodowlanym Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK)	Zasady pracy hodowlanej
	4) wyszukuje dane zawarte w księgach stadnych	Zasady pracy hodowlanej
	5) odczytuje rodowody koni	Zasady pracy hodowlanej
	6) opisuje zasady selekcji koni do hodowli	Zasady pracy hodowlanej
	7) dobiera pary do rozrodu (	Zasady pracy hodowlanej
16) stosuje pojęcia z zakresu użytkowania rozplodowego koni (ew)	1) definiuje dojrzałość płciową i hodowlaną	Rozród koni
	2) opisuje budowę układu rozrodczego klaczy i ogiera	Rozród koni
	3) charakteryzuje fizjologię układu rozrodczego koni	Rozród koni
	4) opisuje użytkowanie rozplodowe klaczy i ogiera	Rozród koni
17) charakteryzuje i planuje rozród koni (ek)	1) rozpoznaje objawy rui u klaczy	Planowanie rozrodu koni
	2) planuje stanówkę (krycie naturalne)	Planowanie rozrodu koni
	3) przygotowuje klacz do krycia lub inseminacji	Planowanie rozrodu koni
	4) określa zasady inseminacji klaczy	Planowanie rozrodu koni
	5) opisuje metody diagnozy ciąży	Planowanie rozrodu koni
	6) opisuje przebieg porodu	Planowanie rozrodu koni
	7) opisuje zasady embriotransferu	Planowanie rozrodu koni
18) wychowuje źrebięta (ek)	1) wymienia czynności poporodowe u źrebiąt	Metody wychowu źrebiąt
	2) opisuje czynności pielęgnacyjne źrebiąt	Metody wychowu źrebiąt
	3) planuje wychów osieroconych źrebiąt	Metody wychowu źrebiąt
	4) opisuje czynności związane z oswajaniem źrebiąt z obecnością człowieka	Metody wychowu źrebiąt
	5) opisuje metody wychowu źrebiąt	Metody wychowu źrebiąt
	6) opisuje metody odsadzania źrebiąt od matki	Metody wychowu źrebiąt

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.06.6. Prowadzenie chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
19) wychowuje młode konie (ek)	1) dokonuje podziału grupy koni z uwzględnieniem ich płci i wieku	Metody wychowywania młodych koni
	2) opisuje metody wychowu młodych koni	Metody wychowywania młodych koni
	3) wymienia niezbędne warunki do wzrostu i rozwoju młodych osobników	Metody wychowywania młodych koni
20) sporządza dokumentację dotyczącą pracy hodowlanej (ek)	1) rozpoznaje dokumenty hodowlane	Dokumentacja pracy hodowlanej
	2) wypełnia formularz zgłoszenia konia do rejestru	Dokumentacja pracy hodowlanej
	3) wypełnia świadectwo pokrycia lub inseminacji klaczy	Dokumentacja pracy hodowlanej
	4) wypełnia dokumentację związaną z programem ochrony zasobów genetycznych ras koni	Dokumentacja pracy hodowlanej
21) dokonuje pomiarów parametrów fizjologicznych koni (ek)	1) określa prawidłowe parametry fizjologiczne konia, mierzy temperaturę ciała, tętno i liczbę oddechów u konia	Pomiary parametrów fizjologicznych koni
	2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia	Pomiary parametrów fizjologicznych koni
22) rozpoznaje objawy chorób koni (ek)	1) rozpoznaje objawy chorób koni związanych z układami: pokarmowym, oddechowym, kostno-stawowym, mięśniowym oraz skóry	Objawy chorób koni
	2) rozpoznaje objawy chorób wirusowych i bakteryjnych	Objawy chorób koni
	3) wskazuje przyczyny chorób	Objawy chorób koni
	4) określa sposoby postępowania z końmi, u których stwierdzono objawy chorób	Objawy chorób koni
23) udziela koniom pierwszej pomocy w nagłych wypadkach (ek)	1) dobiera i opisuje wyposażenie apteczki stajennej zgodnie z potrzebami	Nagłe wypadki u koni
	2) rozpoznaje rodzaje ran u koni	Nagłe wypadki u koni
	3) wykonuje opatrunki w przypadku urazów	Nagłe wypadki u koni
	4) rozpoznaje stan konia wymagający interwencji lekarza weterynarii	Nagłe wypadki u koni
	5) stosuje zasady udzielania pomocy w nagłych wypadkach przed przybyciem lekarza weterynarii	Nagłe wypadki u koni
24) sporządza kalkulacje kosztów chowu i hodowli koni (ew)	1) oblicza dzienne, miesięczne i roczne koszty utrzymania konia	Kalkulacja kosztów utrzymania koni hodowlanych
	2) oblicza koszty wychowu źrebięcia i młodego konia	Kalkulacja kosztów utrzymania koni hodowlanych